

อนุสาสนีปาฏิหาริย์แห่งองค์พ่อแม่ครูอาจารย์

หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม

วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม ตำบลวังหมี่ อำเภอน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

วันนี้เป็นวันอาทิตย์ที่ ๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๘ ของศาสนาพุทธ
คริสต์ศักราช ๒๐๒๕ ของศาสนาคริสต์ ฮิจเราะห์ศักราช ๑๔๔๖ ของศาสนาอิสลาม

มนุษย์เราต้องมีปัญญาสัมมาทิฐิ มีหลักการมีอุดมการณ์อุดมธรรมเพื่อจะได้
นำชีวิต ดำเนินไปด้วยความถูกต้อง ดำเนินชีวิตที่เป็นชีวิตที่เป็นบริสุทธิ์คุณทั้งกาย
วาจาภิรียมารยาทอาชีพ เน้นที่ปัญญาบริสุทธิ์คุณ ไม่ใช่ปัญญาที่เป็นนิติบุคคลตัวตน
นี่คือความประเสริฐ นี่คือการถูกต้อง

ต้องมีหลักการในการประพฤติการปฏิบัติของความเป็นมนุษย์ ถ้าไม่มีหลักการ
ไม่มีอุดมการณ์อุดมธรรม เราทั้งหลายนั้นจะเป็นมนุษย์ไม่ได้ เราทั้งหลายจะเป็นได้แต่
เพียงคน เป็นได้แต่เพียงความว่าง ไม่ใช่ปัญญาบริสุทธิ์คุณ มันปัญญาที่เป็นตัวตน

มันจะเป็นได้แต่เพียงคน คำว่าคนหมายถึง ไม่มีหลักการอุดมการณ์ อุดมธรรม
ไม่มีปัญญาสัมมาทิฐิ ทำทั้งดีทั้งชั่ว ทั้งผิดทั้งถูก มันไปไหนไม่ได้มันย่ำต๊อก
อยู่ในความหลง หรือย่ำต๊อกอยู่ที่เก่าแก่ถึงมีศัพท์ว่าคน มันเป็นวงกลม
มันเป็น **Cycle of life** มันหมุนจบลงมาที่เก่า มันเป็นวัฏฏสงสาร มันวนอยู่ที่เก่า
มันไปไหนไม่ได้ มันตกอยู่ในสัจชาตญาณแห่งความหลง สัจชาตญาณที่เป็นตัวเป็นตน
มันไม่ใช่สัจชาตญาณแห่งความเป็นมนุษย์นะ

เราต้องรู้เข้าใจ ต้องมีปัญญาสัมมาทิฐิ มนุษย์เราถึงต้องมีปัญญาสัมมาทิฐิ เพื่อก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ เพื่อจะได้ออกจากสัจจะตถาณที่มันเป็น วัฏสงสารที่มันเป็นตัวเป็นตน เราจะได้หยุดยานของวัฏสงสาร หยุดยานที่เป็นตัวเป็นตน มนุษย์เรานี้มีหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม ในการดำรงชีวิต ดำรงธาตุ ดำรงขันธ ดำรงอายตนะ ด้วยปัญญาสัมมาทิฐิ

ได้มีหลักการ วันจันทร์อังคารพุธพฤหัสบดีเป็นวันทำงานภาคบังคับ นี่เป็นหลักการ นี่เป็นธรรมนุญ การทำงานกับการการปฏิบัติธรรมของหมู่วมวลมนุษย์ มันต้องเป็นอันเดียวกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นเซตเดียวกัน

มนุษย์เราต้องได้ประโยชน์ทั้งทางวัตถุได้ทั้งทางใจไปพร้อม ๆ กัน

วันเสาร์วันอาทิตย์เป็นวันหยุดทำงาน เน้นการประพฤติปฏิบัติในเรื่องจิตเรื่องใจ หยุดทำธุรกิจต่าง ๆ ให้นั่งเรื่องจิตเรื่องใจ ผู้ที่ถือศาสนาพุทธก็พากันไปที่วัด ถือศาสนาคริสต์ก็พากันไปที่โบสถ์ ถือศาสนาอิสลามก็พากันไปที่มัสยิด ถือศาสนาพราหมณ์ฮินดูก็ไปที่วิหาร สถานที่ที่เป็นศูนย์รวมในการพัฒนาเรื่องจิตเรื่องใจ

พากันไปทำไม ไปกราบพระไหว้พระสวดมนต์ พากันไปให้ท่านรักษาศีลประพฤติ ปฏิบัติธรรม พากันไปรักษาศีล ๕ ศีล ๘ ศีลอดนะ พากันไปเจริญสมณะวิปัสสนา ทุกศาสนาก็ใช้หลักการอันเดียวกันนี้แหละ หลักการอุดมการณ์อุดมธรรม อย่างเดียวกัน เพียงแต่ต่างกันเพียงชื่อ ให้เราเข้าใจ

การดำเนินชีวิตของเรามันเป็นกรรมเป็นกฎแห่งกรรมเป็นผลของกรรม การทำอะไรทุก ๆ อย่างมันเป็นกรรมเป็นกฎแห่งกรรมเป็นผลของกรรม ชีวิตของเรามันถึงเป็นทางสายกลาง ถึงเป็นธรรมนุญ เพื่อปฏิบัติตนเอง เพื่อความสมควร

สามัคคีก็เป็นรัฐธรรมนูญนะ กายวาจาภิรียมารยาทใจของเรานี้ถึงเป็นความพอเพียง
เพียงพอ เป็นความพอดี เน้นที่ปัจจุบัน

การปฏิบัติของเราให้เข้าใจ ให้เข้าใจเหมือนแพทย์จะผ่าตัด แพทย์จะผ่าตัด
ต้องมีปัญญาแล้วมีความสงบ คำว่าตัดนี้ก็หมายถึงหยุดสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ทำในสิ่งที่
ถูกต้อง นี่ความหมายของคำว่าตัด ผู้ที่ผ่าตัดต้องมีปัญญาพร้อมกับความสงบ
มันถึงเป็นความพอดีเป็นความพอเพียงเพียงพอ ไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป

การทำงานก็คือการปฏิบัติธรรมนั่นแหละ การปฏิบัติธรรมก็คือการทำงาน
นั่นแหละ ให้พวกเราเข้าใจ จะไม่ได้แยกการทำงานออกจากการปฏิบัติธรรม
เราจะไม่ได้แยกการปฏิบัติธรรมออกจากการทำงาน เพราะอันนี้มันเป็นเซตเดียวกัน
เป็นสิ่งเดียวกันนะ มันจะแยกกันไม่ได้ การปฏิบัติธรรมกับการทำงานต้องให้เป็น
อันหนึ่งอันเดียวกัน

การทำงานนี้มันเป็นการเดินไปของชีวิต ชีวิตนี้ถึงต้องมีความรู้คู่กับการประพฤติ
การปฏิบัติ มันเป็นกรรมเป็นผลของกรรมเป็นกฎแห่งกรรม

เราทั้งหลายต้องรู้ความหมายของทุกสิ่งทุกอย่างนะ ที่องค์สมเด็จพระสัมมา
สัมพุทธเจ้าท่านพูดเรื่องกรรม เรื่องกฎแห่งกรรม เรื่องผลของกรรม
มันเป็นกระบวนการของกระแสแห่งปฏิจจสมุปบาท หมู่มวลมนุษยสัตว์โลกทั้งหลาย
จะอยู่เหนือกรรม เหนือกฎแห่งกรรม เหนือผลของกรรมนั้นไม่มี

ด้วยเหตุด้วยปัจจัยนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านถึงตรัสโอวาทที่สำคัญ
ในการดำเนินชีวิตนะ ว่าเธอทั้งหลายอย่าได้ประมาท อย่าได้เพเลิดเพลิน ชีวิตของเรา
ต้องผ่านไปด้วยความรู้ความเข้าใจคู่กับการประพฤติการปฏิบัติ

เพราะทุกสิ่งทุกอย่างนั้นมันคือกรรมคือกฎแห่งกรรมคือผลของกรรม
ทั้งกายทั้งวาจาทั้งกิริยามารยาททั้งอาชีพอันตลอดถึงเรื่องใจ ใจของเราจะได้มีปัญญา

ให้เรารู้ว่าการทำงานมันคือเรื่องของกรรม เรื่องกฎแห่งกรรม เรื่องผลของกรรม

วันจันทร์อังคารพุธพฤหัสบดีสัปดาห์เป็นหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม เป็นวันทำงาน
กับการปฏิบัติธรรมไปพร้อม ๆ กัน

วันเสาร์วันอาทิตย์เอาเรื่องใจ เป็นการพัฒนาใจให้ใจมีปัญญาสัมมาทิฐิ
เพราะใจของเราจะได้เอาความสงบกับปัญญาให้ติดต่อกันเอง สิ่งที่ดีติดต่อกันเอง
ด้วยปัญญาสัมมาทิฐิ มันจะไม่ขาดไม่ต่างไม่พร้อย ที่มันเป็นปฏิกิริยาติดต่อกันเอง
นี่เป็นหลักการที่เราทั้งหลายจะไม่ได้ไปตามผัสสะ ไปตามสิ่งแวดล้อม เพื่อหยุดกรรม
หยุดการกระทำทั้งกายทั้งวาจาทั้งกิริยามารยาททั้งใจ เพื่อหยุดวิภวสัญญาของตัวเรา
เพื่อหยุดความเกิดของตัวเอง สมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ นี่ถึงอยู่ที่เราต้องมีสัมมาทิฐิ
ความเห็นถูกต้อง เข้าใจถูกต้อง แล้วปฏิบัติให้ถูกต้อง ทั้งกายวาจาภิรียมารยาท
ทั้งอาชีพอันถูกต้อง เพื่อหยุดกรรม หยุดกรรมทั้งกายทั้งวาจาทั้งกิริยามารยาททั้งอาชีพอัน
ต้องหยุด ถ้าเราไม่หยุดมันก็ไปของมันเรื่อย ๆ เป็นวิภวสัญญา

พระศาสนานี้คือธรรมะคือธรรมนุญ รัฐธรรมนุญ ต้องมาหยุดเพื่อมีไว้เพื่อเป็น
หลักการอุดมการณ์อุดมธรรม มาหยุดมายกเลิกวิภวสัญญาด้วยความรู้ความเข้าใจ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงตรัสว่า สมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ นั้นอยู่ที่เรารู้
เข้าใจ เข้าสู่ภาคประพจน์ภาคปฏิบัติ ทุกคนก็เป็นพระได้ ทุกศาสนาก็เป็นพระได้
เพราะศาสนานั้นหลายชื่อก็จริงแต่มันก็คือธรรม คือพระศาสนา ถึงมีคำนำหน้าว่าพระ
คือ “พระศาสนา”

พระศาสนานี้คือธรรมะ พระศาสนานี้คือธรรมนุญ คือรัฐธรรมนุญ พระศาสนานี้เป็นการต่อยอดจากทางวิทยาศาสตร์ ทางวิทยาศาสตร์นั้นเป็นเหตุเป็นผล เป็นกฎแห่งกรรม เป็นผลของกรรม ต้องมีพระศาสนา เราจะได้ไม่เอาการดำรงชีพ ดำรงธาตุ ดำรงชั้นธำดำรงอายตนะ ที่เราทั้งหลายได้พัฒนาเหตุพัฒนาผล พัฒนาวิทยาศาสตร์ให้เป็นตัวเป็นตน พระศาสนานี้ถึงเป็นปัญญาบริสุทธิ์คุณ เป็นการอยู่นอกเหตุผล เป็นการหยุดปรุงแต่ง ผู้ที่อธิบายพระนิพพานถึงอธิบายต่อไปอีกไม่ได้ เพราะว่ามันหยุดสมมติ หยุดความปรุงแต่ง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงตรัสว่า การสงบระงับสังขารความปรุงแต่ง เป็นความสุขอย่างยิ่ง ความสุขก็หมายถึงไม่มีทุกข์ ทุกข์ก็ไม่มีสุขก็ไม่มี มันเป็นความว่างจากสิ่งที่มีอยู่ ไม่ใช่ว่างจากสิ่งที่ไม่มี ว่างจากสิ่งที่ไม่มียังมันจะมีประโยชน์อะไร ต้องว่างจากสิ่งที่มีอยู่ เราต้องพากันเข้าใจในความว่างจากสิ่งที่มีอยู่ เราจะได้หยุดทางวิทยาศาสตร์ด้วยปัญญาบริสุทธิ์คุณ หยุดความปรุงแต่ง

เราทั้งหลายเมื่อมีปัญญาแล้วก็ต้องมีความสงบ ถ้าเรามีปัญญาแล้วเราไม่มี ความสงบ เราไม่มีความหยุด มันก็เป็นความปรุงแต่งไปเรื่อย นักวิทยาศาสตร์ก็ยังเป็นประสาหมาก ผู้มีปัญญาก็ยังเป็นประสาหมาก เพราะมันไม่สงบ **เตสังวุปะสะโมสุโข** การมาสงบระงับสังขารเป็นสุขอย่างยิ่ง ทางวัตถุก็ต้องเอาความสงบ ทางใจก็ต้องเอาความสงบ กายวาจาภิรียาการยาทก็ต้องเอาความสงบ

ธรรมะคือพระศาสนา เพราะเหตุผลว่ามนุษย์เราต้องพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ พัฒนาใจไปพร้อม ๆ กันเพื่อทุกอย่างจะได้มีแต่คุณเพราะความสุขความสะดวกสบายทางวัตถุ

มนุษย์เราต่างจากสัตว์ทั้งหลายที่เวียนว่ายตายเกิด สัตว์ทั้งหลายที่เคঁาเวียนว่ายตายเกิดเคঁาอยู่ด้วยสัญชาตญาณ เคঁาไม่ได้สร้างบ้านสร้างตึกสร้างอาคาร เคঁาไม่ได้ทำไร่ทำนาทำสวนทำอุตสาหกรรม เคঁาไม่มีบ้านเหมือนมนุษย์

มนุษย์เรามีบ้านมีที่อยู่อาศัย มีการทำไร่ทำนาทำสวน ทำเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ต่างจากสัตว์ทั้งหลาย เพื่อให้ได้รับความสะดวกสบายจากวัตถุ เมื่อมีความสะดวกความสบายจากวัตถุ ก็ต้องพัฒนาเรื่องจิตเรื่องใจไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเข้าถึงพระนิพพาน ปัญญาสัมมาทิฐิอย่างนี้เป็นบริสุทธิคุณ เราทั้งหลายจะได้หยุดความปรุงแต่ง เราทั้งหลายจะเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ

เหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ประสูติก็วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ ตรัสรู้ก็วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ แสดงธรรมจักรกับปวัตตนสูตร ครั้งแรกให้กับประชาชนมหาชนก็ ๑๕ ค่ำ การปลงสังขารว่าอีกสามเดือนครั้งหน้า พระพุทธเจ้าจะปรินิพพานก็วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ เสด็จดับขันธปรินิพพานก็วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ เราคิดดูดี ๆ นะมันเป็นความพอเพียงเพียงพอระหว่างความสงบกับปัญญา ปัญญากับความสงบ

ชีวิตของเรานี้มันเป็นความรู้คู่กับการประพฤติการปฏิบัติ มันเป็นความรู้ ความเข้าใจ ชีวิตของเราต้องก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ เราทั้งหลายต้องเข้าถึงพระนิพพานในปัจจุบันตั้งแต่ยังไม่ตาย เราทั้งหลายต้องเข้าถึงพระนิพพานในปัจจุบัน เพราะสิ่งที่ผ่านมามีว่ามันเกษียณแล้วมันตายแล้ว กายวาจาภิรียามารยาท ที่ผ่านมามีมันเกษียณแล้ว อนาคตยังมาไม่ถึงให้รู้เข้าใจ เราทั้งหลายจะได้เน้นที่ปัจจุบัน เราทั้งหลายจะได้รู้กรรมรู้กฎแห่งกรรมรู้ผลของกรรม เราจะได้ก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจอย่างนี้

การดำรงชีวิตของเรามันเป็นรายรับรายจ่าย ให้เรารู้ให้เข้าใจเรื่องรายรับรายจ่ายของชีวิต การเรียนคณิตศาสตร์ที่เราไปเรียนหนังสือ เรียนเรื่องบวกเรื่องลบ เรื่องคูณเรื่องหาร เพื่อเราทั้งหลายจะได้รู้รายรับรายจ่ายของชีวิตนะ เราทั้งหลายจะได้เข้าถึงความพอดี ความพอเพียงความเพียงพอ เข้าถึงความสงบเข้าถึงปัญญา เพื่อเข้าถึงพระนิพพาน เพื่อมีความรู้คู่กับความสงบ เพื่อชีวิตของเราจะได้เป็นพระนิพพานเป็นประภัสสรณะ เป็นความว่างจากสิ่งที่มีอยู่

เหมือนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ของเมืองไทย ได้ตรัสกับประชากรของประเทศไทยและประชากรของโลกว่า มนุษย์เราต้องเอาธรรมนำชีวิต เอาธรรมนำชีวิตรู้ พัฒนาทั้งวิทยาศาสตร์ พัฒนาทั้งวัตถุพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กัน เพื่อจะเป็นทางสายกลางทางวัตถุพัฒนาใจเป็นทางสายกลางทางไปพร้อม ๆ กัน เราทั้งหลายจะได้เอาความถูกต้องกลับคืนมา เอาความไม่ถูกต้องออกไป

เราอยากได้มากมันก็ไม่มากเพราะมันมีเท่าที่มันมี เราอยากได้น้อยมันก็ไม่น้อยมันก็มีเท่าที่มันมี เราทั้งหลายจะไปเป็นทุกข์ไปทำไม เราทั้งหลายต้องรู้ต้องเข้าใจ เราจะเป็นทุกข์ไปทำไม เราทั้งหลายต้องเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ ด้วยความรู้ความเข้าใจ ชีวิตของเมื่อมันแก่ภายนอกไม่ได้ก็มาแก้ที่ใจของเราให้มันมีปัญญา สัมมาทิฐิ

เราอย่าไปมีความทุกข์ จะไปมีความทุกข์ไปทำไม เพราะเราทั้งหลายพากันมารู้ทุกข์ มารู้เหตุเกิดทุกข์ มารู้ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ เราจะไปทุกข์ทำไม เราต้องรู้เข้าใจ เราต้องเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ เข้าถึงความสงบได้ด้วยปัญญาที่เป็นบริสุทธิ์คุณ

มีความสงบแล้วก็ไม่ติดในความสงบ มีปัญญาก็ต้องให้ปัญญาติดต่อต่อเนื่อง เพื่อให้ปัญญากับความสงบควบคู่กันไปด้วยความรู้ความเข้าใจเป็นปฏิปทา เป็นศีล เป็นสมาธิเป็นปัญญา ทั้งการทำงานการปฏิบัติธรรมต้องไปพร้อม ๆ กันเป็นปฏิปทา

วันจันทร์ถึงวันศุกร์เป็นวันทำงานของทุก ๆ คน ทั้งทำงานทั้งปฏิบัติธรรมไปพร้อม ๆ กัน เพื่อยกเลิกในสิ่งที่ไม่ถูกต้องทำในสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อหยุดอบายมุข หนทางแห่งความเสื่อม หยุดอบายภุมิ ภุมิที่ตกต่ำ เอาปัญญาเป็นธรรมนำชีวิต

ทุกคนต้องพากันมาเสียสละ เราทั้งหลายมีความจำเป็นที่จะต้องเสียสละ ถ้าเราไม่เสียสละมันก็ติดอยู่ในอบายมุขอบายภุมิ มันก็อยู่ในความหลง ย่ำต๊อกอยู่ในอบายมุขอบายภุมินี้แหละ

เราทั้งหลายเกิดมาเราต้องมาเสียสละ ชีวิตของเราคือการเสียสละ มาเอาธรรมนำชีวิต พากันมาเสียสละ ปรับเข้าหาเวลา เข้าหาข้อวัตรกิจวัตร วัตรคือข้อวัตร ข้อปฏิบัติของเรา

การเสียสละก็มีหลายระดับ เสียสละในการให้วัตถุก็ระดับหนึ่ง เสียสละในการเอาศีลนำชีวิต เอาธรรมนำชีวิตก็ระดับหนึ่ง เสียสละระดับสมาธิที่ว่างจากอดีต ว่างจากอนาคต ปัจจุบันก็อยู่กับความว่างมันก็ระดับหนึ่ง เสียสละปัญญาที่สำคัญมันหมายความว่าเราดีกว่าเค้า เก่งกว่าเค้า มีเพาเวอร์สูงกว่าเค้า รวยกว่าเค้า หรือว่าเสมอเค้า หรือสู้เค้าเขาไม่ได้แบบนี้เรียกว่ามานะถือเนื้อถือตัว มันเป็นมานะ ๘ อย่างละ ๓ ละ ๓ ละ ๓ เป็น ๘ นะ เราต้องก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ เราถึงจะเข้าถึงความสงบ เราทั้งหลายถึงจะหยุดความปรุงแต่ง

การเสียสละ ให้เรารู้เข้าใจในการเสียสละ ให้เน้นที่ปัจจุบันนะ เพราะปัจจุบันเป็นการประพบัติการปฏิบัติ การประพบัติการปฏิบัติมันต้องปฏิบัติที่ปัจจุบัน เพราะปัจจุบันนี้เป็นวาระสำคัญ เป็นวาระแห่งชาติในการประพบัติในการปฏิบัติ ปัจจุบันเราต้องเข้าถึงความพอดีเข้าถึงความพอเพียงในปัจจุบัน

เราจะเอาความชอบหรือไม่ชอบนี้ไม่ได้ ความชอบไม่ชอบนี้เราต้องรู้เข้าใจ เพราะความชอบไม่ชอบนี้มันคือยังมีความปรุงแต่งอยู่

ก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ

มนุษย์เราเป็นทุกข์เพราะอะไร มีความทุกข์เพราะอะไร เพราะเรื่องความชอบความไม่ชอบนี้แหละ ความชอบไม่ชอบนี้มันเป็นโรคใบโพล่าให้เข้าใจนะ เราเป็นมนุษย์เราต้องรู้ความจริง ทั้งทางวิทยาศาสตร์ทั้งทางใจ ถึงจะหยุดปัญหาได้ แก้ปัญหาได้ด้วยความรู้ความเข้าใจ

มนุษย์เรามีความทุกข์เพราะเอาความไม่ถูกต้องนำชีวิต เป็นมนุษย์ที่ไม่รู้วิธีสั่งเสีย ตัวตนเป็นที่ตั้งมันจะมีความสุขได้อย่างไร เพราะเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ เพราะตัวตนนั่นมันมีแต่ทุกข์ทั้งนั้นนะ ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป นอกจากความทุกข์แล้วไม่มีความสุขอะไรเลยนะ

ความสุขต้องมาจากมีปัญญาสัมมาทิฐิอยู่ที่เราเสียสละ การเสียสละถึงมีเบื้องต้นท่ามกลางและสูงสุด ให้เรารู้เข้าใจในการเอาธรรมนุญนำชีวิต เอาพระธรรมนำชีวิตนี้ถึงเป็นความสุขเป็นความดับทุกข์ ความรู้ความเข้าใจนี้มันจะเป็นสุคโต อยู่ก็มีความสุขไปก็มีความสุข กายวาจาภิรียามารยาทอาชีวะก็มีความสุข ด้วยความรู้ความเข้าใจแล้วก็เสียสละ

มีความสุขในการทำงานมันก็เป็นสุขแล้ว มีความสุขในการเรียนหนังสือมันก็เป็นสุขแล้ว มีความสุขในการพูดจากิริยามารยาทมันก็เป็นสุขแล้ว มีความสุขในความขยันรับผิดชอบมันก็มีมีความสุขแล้ว

นี่มันเป็นธรรมเป็นธรรมบุญรัฐธรรมบุญ ที่ให้พวกเราทั้งหลายพากันรู้ทุกข์ รู้เหตุเกิดทุกข์ รู้ข้อปฏิบัติถึงความดับทุกข์ เราทั้งหลายพากันเข้าใจ

ความทุกข์คืออะไรละ ความทุกข์คือตัวคือตนนะ เราเอาตัวตนดำเนินชีวิต มันก็ต้องมีทุกข์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงตรัสว่าเอาตัวตนนำชีวิตไม่ได้ เพราะตัวตนนั้นมีแต่ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป นอกจากทุกข์ไม่มีเลยนะ

เปรียบอุปมาอุปมัยให้เข้าใจ เปรียบเสมือนทะเลไม่อิ่มด้วยน้ำ มหาสมุทรไม่อิ่มด้วยน้ำ เปรียบเสมือนไฟไม่อิ่มด้วยเชื้อ มันพร่องอยู่ตลอดเวลาตลอดกาลตลอดเวลา เป็นคนจนก็ทุกข์เพราะไม่มี เป็นคนรวยก็ทุกข์เพราะไม่รู้จักพอ มันจะไม่เข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ

เราต้องรู้ต้องเข้าใจ วันจันทร์ถึงวันศุกร์เราต้องมีความสุขในการทำงาน มีความสุขในการปฏิบัติธรรม ถ้าอย่างนั้นมันเป็นอบายมุขอบายภูมิมันเป็นความหลง

วันเสาร์วันอาทิตย์เป็นวันหยุดทำงาน ปัจจุบันนี้เค้าเอาวันเสาร์วันอาทิตย์เป็นวันหยุดทำงาน เป็นหลักการเพื่อให้มนุษย์พัฒนาใจ เพื่อให้มนุษย์รู้ร้อยสัจสี รู้ทุกข์ รู้เหตุเกิดทุกข์ รู้ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ พัฒนาใจ เจริญสติสัมปชัญญะ อยู่กับความสงบอยู่กับปัญญา อยู่กับปัญญาอยู่กับความสงบ อยู่กับสมณะวิปัสสนา

ผู้ที่ถือศาสนาพุทธก็พากันไปที่วัด ผู้ที่ถือคริสต์ก็พากันไปที่โบสถ์ ผู้ที่ถืออิสลามก็พากันไปมัสยิด ผู้ถือศาสนาพราหมณ์ฮินดูก็ไปวิหารไปเทวสถาน เพราะศาสนานั้นคือธรรมะ ธรรมะคือพระศาสนา

เราทั้งหลายอย่าไปทะเลาะกันนะ ถ้าทะเลาะกันไม่ใช่พระศาสนา พระศาสนาคือมายกเล็กเรายกเล็กเขา ยกเล็กนิติบุคคลตัวตน หยุดสำคัญมั่นหมายว่าเราเป็นผู้หญิงเป็นผู้ชายเป็นหนุ่มเป็นสาวเป็นคนแก่คนเฒ่าคนชรา เป็นข้าราชการนักการเมืองเป็นพระราชามหากษัตริย์ เป็นผู้ที่ดีกว่าเค้า เก่งกว่าเค้า มีปัญญามากกว่าเค้า รวยกว่าเค้า หรือว่าเสมอเขา หรือว่าสู้เขาไม่ได้ พระศาสนา ยกเล็กเขายกเล็กเรามีแต่ความสงบมีแต่ปัญญา พระศาสนาถึงเป็นความพอดี เป็นความสงบเป็นปัญญา เราทั้งหลายต้องพากันเข้าใจอย่างนี้นะ

เราคิดดูดี ๆ สิ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ ประเทศที่พัฒนามันก็ไปไม่ได้ ถ้าไม่พัฒนาใจไปพร้อม ๆ กัน มันจะเอาความสุขจากความหลงนะ มันจะเอาความสุขความดับทุกข์จากความหลง มันเป็นไปไม่ได้ เพราะว่าไม่มีทางนะ เพราะรากฐานของสรรพสัตว์ทั้งหลายมันคือธรรมคือสภาวะธรรม มันเป็นประภัสสรของความเกิดความแก่ความเจ็บความตายความพลัดพราก มันเป็นประภัสสรของธาตุขันธ์อายตนะ

สิ่งทั้งหลายทั้งปวงมันไม่ได้ไปตามใจเรานะ เราต้องรู้ต้องเข้าใจ เราทั้งหลายนะจะได้ปรับตัวเข้าหาธรรมชาติ ปรับตัวเข้าหาความเป็นประภัสสร เราทั้งหลายจะได้เข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ จะได้เข้าถึงความพอดี

วันเสาร์วันอาทิตย์ หลักการของมนุษย์ในปัจจุบัน ให้เน้นเรื่องจิตเรื่องใจ เพราะการพัฒนาวิทยาศาสตร์มันทำให้มนุษย์เราทั้งหลายมีความไม่สงบ

มีความฟุ้งซ่านกันมาก เพลิดเพลินในความหลงความอร่อยความแซบความล้ำความνώ ความหรรษา ไม่รู้ไม่เข้าใจ

ใคร ๆ ก็เอาความหลงนำชีวิต พวกกันทั้งหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม ไม่พัฒนาทั้งใจทั้งวัตถุไปพร้อม ๆ กัน

เราต้องพัฒนาทั้งใจทั้งวัตถุไปพร้อม ๆ กัน เพื่อกาลเวลามันจะไม่กลืนกินเรา

กาลเวลามันกลืนกินเราอย่างไร เพราะเราไม่รู้ไม่เข้าใจ เอาความหลงนำชีวิต กาลเวลามันกลืนกินเรา ทำให้เราแก่เพราะความรู้ แก่เพราะเกิดนาน เอาความรู้สึก เอาสัญชาตญาณนำชีวิตเรียกว่ากาลเวลามันกลืนกินเรา เราไม่ได้หยุดกาลหยุดเวลา ที่เราไม่รู้ไม่เข้าใจ ไปตามธาตุตามชั้นไปตามอายตนะไปตามสิ่งแวดล้อม นี่เป็นกาลเวลากลืนกินเรานะ

ความรู้ความเข้าใจว่า เราจะให้กาลเวลานั้นกลืนกินเราไม่ได้ มีหลักการ มีอุดมการณ์และอุดมธรรม

มนุษย์เราทั้งหลายต้องเอาธรรมนำชีวิตเอาธรรมบุญนำชีวิต เราทั้งหลาย ถึงจะยกเลิกความหม่นเวียนจากผัสสะ จากอารมณ์ จากสิ่งแวดล้อม ด้วยความรู้ ความเข้าใจที่เป็นปัญญาสัมมาทิฐิ เราทั้งหลายถึงจะเป็นผู้มีศีลปะแห่งชีวิต มีศีล มีสมาธิคือความตั้งมั่นไม่หวั่นไหวตามผัสสะตามอารมณ์ตามสิ่งแวดล้อม เอาชีวิตเป็นเดิมพัน

การประพาดิการปฏิบัติในปัจจุบันมันถึงเป็นไฟต์ เป็นไฟต์ที่สำคัญ

การปฏิบัติของเราให้พวกเราทั้งหลายรู้มันเป็นไฟต์ ไฟต์ทั้งกายวาจา
กิริยามารยาททั้งใจ “มันเป็นการชิงแชมป์นะ มันเป็นการชิงแชมป์นะ (ว่าสองครั้ง)”
ระหว่างโลกกับธรรม ระหว่างการเวียนว่ายตายเกิดกับหยุดการเวียนว่ายตายเกิด

เราต้องเห็นคุณเห็นประโยชน์ว่าธรรมบุญเป็นสิ่งที่สำคัญ เราต้องรู้เข้าใจว่า
พระธรรมพระวินัย ธรรมบุญนี้เป็นกรรมเป็นกฎแห่งกรรมเป็นผลของกรรมนะ

เราทุกคน เราเป็นมนุษย์หรือเป็นสัตว์ทั้งหลายมันจะหนีกรรม หนีอกฏ
แห่งกรรม หนีผลของกรรมไปไม่ได้

เราคิดดูดีสิ ๆ มีใครหนีกรรมหนีอกฏแห่งกรรมหนีผลของกรรมไปได้
นอกจากหยุดกรรมด้วยความรู้ความเข้าใจ เพราะวาระอะไรต่าง ๆ นะมันอยู่ที่ขณะจิต
ขณะพุทกระทำของกายวาจาภิยามารยาทอาชีพนมันอยู่ที่ขณะ

ถ้าเราเอาความรู้คู่กับปัญญานำชีวิต สิ่งที่จะหมุนเวียนเป็นกรรมเป็นกฎแห่งกรรม
เป็นผลของกรรมมันก็เกิดขึ้นไม่ได้ การปฏิบัติที่ติดต่อดำเนินด้วยความรู้ความเข้าใจ
มันจะเป็นศีลเป็นสมาธิเป็นปัญญาตามหลักเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์

ตามหลักเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์การทำอะไรติดต่อดำเนินกันไม่ขาดสาย
ตามหลักวิทยาศาสตร์ ๓ อาทิตยขึ้นไปถึงรู้ผล

เช่น ไม้ฟักไข้อย่างนี้แหละ จะฟักด้วยแม่ของไข่ หรือจะฟักด้วยไฟฟ้าก็ใช้เวลา
๓ อาทิตย การทำอะไรติดต่อดำเนินทั้งกายวาจาภิยามารยาทมันจะได้ผล
มันจะเห็นผล เหมือนเรื่องจิตเรื่องใจ คนเราไม่ใช่คิดครั้งเดียวได้ผัวได้เมีย
มันต้องคิดหลายครั้ง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกพวกเรานะ อันไหนไม่ดีอย่าไปคิดมัน ปฏิบัติติดต่อกันไปเลย อย่าไหนไม่ดีก็อย่าไปพูด อันไหนไม่ดีอย่าไปทำ

ทำความดีก็ต้องมีปัญญา มีปัญญาก็ต้องมีความดี มันต้องควบคู่กันอย่างนี้ มันถึงจะเป็นศีลเป็นสมาธิปัญญา

ตามหลักเหตุหลักผลตามหลักวิทยาศาสตร์แล้ว ทำอะไรติดต่อกันต่อเนื่องนะ มันจะฝังอยู่ในธาตุในชั้นในอายตนะ มันเป็นชิพฝังอยู่ในชั้นในสัญญาชั้นนั้น มันจะเป็นเมมโมรี่ฝังอยู่โดยอัตโนมัติที่มันเป็นภพเป็นชาติ ที่มันเป็นบารมี ๑๐ ทศ ๒๐ ทศ ๓๐ ทศ อย่างนี้ เป็นบารมีที่ประกอบปัญญา นี่เป็นบารมีฝ่ายดีที่ประกอบด้วย ปัญญา ตรงกันข้ามนะ ถ้าเราไม่เอาสัมมาทิฐิ ไม่เอาปัญญาชีวิต บารมีของอวิชา บารมีของความหลง ที่มันเป็นก๊กเป็นแก๊งค์เป็นนิติบุคคลตัวตน ที่มันเป็นโจร เป็นมหาโจร เป็นซุ่มโจร ที่มันเป็นเจ้าพ่อเจ้าแม่ ที่มันเป็นทุจริตทั้งหลายทั้งปวง ที่มันพังทลาย ที่เรามองเห็นนะ พังทลายเหมือนตึก สตง.นี้แหละ

ให้พวกเราพากันเข้าใจนะ เราทั้งหลายต้องพากันเห็นภัยในวัฏฏสงสาร

ให้ถือว่าวาระจิตที่ปัจจุบันวาระกายวาจากิริยามารยาทอาชีวะในปัจจุบันเป็นวาระสำคัญ มันเป็นวาระแห่งชาติคือความเกิด

การเกิดของเราที่เป็นมนุษย์นี้ถึงเป็นสิ่งที่ประเสริฐเค้ามีการฉลองวันเกิดกัน ทุก ๆ ประเทศ นิยมฉลองวันเกิดกัน เพราะทรัพยากรของมนุษย์คือทรัพยากร ที่ประเสริฐ เรามีโอกาสมีเวลา มีบุญมีวาสนา ที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์

อายุขัยของมนุษย์นี้นะมันอยู่ได้ร่วม ๆ ศตวรรษหนึ่งนะคือร้อยปีนะ ถ้าเราทำดี ๆ ประกอบด้วยปัญญา มีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

ชีวิตของเรานี้พัฒนาทั้งวิทยาศาสตร์พัฒนาทั้งใจไปพร้อม ๆ กัน อยู่ได้มากกว่า ร้อยปีนะ

เราเอานิติบุคคลตัวตนเป็นที่ตั้งมนุษย์เราถึงอายุสั้น ตัวตนนี้คือบุคคลสมาธิสั้นนะ บุคคลที่ไม่รู้ไม่เข้าใจไปตามผัสสะไปตามอารมณ์ไปตามสิ่งแวดล้อม คำเรียกว่า บุคคลสมาธิสั้นนะ ไม่มีความตั้งมั่นไม่มีปัญญาสัมมาทิฐิ บุคคลนั้นไม่รู้อรยสังขันธ์ คือบุคคลไม่รู้ทุกข์ ไม่รู้เหตุเกิดทุกข์ ไม่รู้ข้อปฏิบัติถึงความดับทุกข์ ไปตามนิมิต ทางตาหูจมูกลิ้นกายใจ เรียกว่าบุคคลไม่รู้อรยสังขันธ์ คือบุคคลไม่บรรลุนิติภาวะ

บรรลุนีก็หมายถึงว่า มันผ่านนิมิตไปไม่ได้ เห็นรูปสวย ๆ ก็ร้องโอย ๆ ๆ ไป เสียงเพราะ ๆ ก็ร้องโอย ๆ ๆ ไป จมูกได้กลิ่นที่หอมก็ร้องโอย ๆ ๆ ไป ลิ้นได้ทานอาหารอร่อย ๆ ก็ร้องโอย ๆ ๆ ไป กายได้สัมผัสกับสิ่งที่ดี ๆ ก็ร้อง โอย ๆ ๆ ไป ใจที่เอาความหลงเป็นที่ตั้งก็ร้องโอย ๆ ๆ ไปเรื่อย

เราต้องรู้เข้าใจ เราทั้งหลายจะไม่ได้เป็นคนสมาธิสั้น เราทั้งหลายจะเป็นคนรู้ อรยสังขันธ์ เราทั้งหลายจะเป็นคนบรรลุนิติภาวะนะ

เอาตัวตนเป็นที่ตั้ง ถึงเราจะอายุหลายสิบปีหรือเป็นร้อยปีคือบุคคลที่ไม่บรรลุนิติภาวะ เราจะเรียนจบปริญญาตรีโทเอก เป็นศาสตราจารย์ เป็นมหาเปรียญธรรม ๙ ประโยคนั้น ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ไม่รู้อรยสังขันธ์ก็คือบุคคลที่ไม่บรรลุนิติภาวะนะ เพราะไม่เอาความสงบกับปัญญาไปพร้อมกัน ไม่เอาศีลสมาธิ ปัญญาเป็นเซตเดียวกัน

ชีวิตของเราต้องเป็นธรรมเป็นปัจจุบันธรรมมีความสงบมีปัญญา มีปัญญา มีความสงบ ชีวิตของเราถึงเป็นมรรคเป็นอริยมรรค คำว่าพระศาสนาคือธรรมะ ถึงเป็นธรรมนุญนะ เพราะให้หมู่มวลมนุษย์เป็นหลักการเพื่อเป็นอุดมการณ์อุดมธรรม ยกเลิกอุดมหลง

วันเสาร์วันอาทิตย์พวกเรามาวัด มาฟังการบรรยายพระธรรมคำสั่งสอน ของทางศาสนา เพื่อเป็นหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม พวกกันมาเสียสละ บำรุงพระศาสนาด้วยการประพฤติการปฏิบัติ ด้วยกายวาจาภิรียมารยาท

เราคิดดี ๆ พูดดี ๆ กิริยามาหาดี ๆ อาชีพที่ยกเลิกสิ่งที่ไม่ถูกต้องนั้นแหละ คือการบำรุงพระศาสนา การให้ทานภายนอกมันง่ายกว่าเรื่องกายวาจา กิริยามารยาทอาชีพที่มันเป็นบริสุทธิ์คุณ อาชีพที่ยกเลิกไม่เอาความสุขบนความทุกข์ ของคนอื่น นี่มันยากกว่านะ

การให้ทานก็ต้องให้ทานทั้งภายนอก ให้ทานสิ่งของเพื่อเป็นภาชีอากรนะ

การเสียภาชีอากรนี้เพื่อส่วนรวมเพื่อมหาชน ที่เค้าเก็บภาชีอากร ประชากร ของโลกใครอยู่ประเทศไหนก็ต้องเสียภาชีอากร ไม่มีใครไม่เสียภาชีอากรนะ ในการดำรงอาชีพดำรงธาตุดำรงชั้นดำรงอายตนะต้องเสียภาชีอากรหมดนะ การทำอะไรทุกอย่างต้องเสียภาชีอากร เค้าจะซื้อจะขายจะทำอะไรทุกอย่าง เค้าหักภาชีอากรทั้งหมดนะ เค้าถึงออกมาซื้อมาขาย

แล้วแต่ประเทศนะ บางประเทศก็เสียภาชีอากรน้อย บางประเทศก็พอปานกลาง หรือบางประเทศก็มาก ทุกประเทศต้องเสียภาชีอากร คนอยู่ในประเทศก็เสียภาชี อากร ไปต่างประเทศเค้าก็เก็บภาชีอากร

ให้เข้าใจนะ ถ้าใครหายใจอยู่ต้องเสียภาษีอากร

การเสียภาษีอากร ให้เรารู้นะ บางคนไม่ได้เรียนไม่ได้ศึกษา การซื้อการขาย การทำอาชีพเค้าหักภาษีอากรของเราไปแล้ว

ถ้าไม่มีภาษีอากรมันจะมีระบบข้าราชการนักรการเมืองได้อย่างไร เพราะเงินเดือนต่าง ๆ มันคือภาษีอากรของเราทุก ๆ คนนะ

มนุษย์เราถึงมีหลักการมีอุดมการณ์อุดมธรรม มีพระมหากษัตริย์ มีประธานาธิบดี มีรัฐมนตรีมี ตำรวจ ทหาร แพทย์ พยาบาล มีอะไรต่าง ๆ นี่มันเป็นหลักการ เพื่อเอาธรรมนำชีวิต เอาธรรมนำชีวิตรู้

ผู้ทำหน้าที่ถึงต้องทำหน้าที่ของการเป็นข้าราชการของการเป็นนักรการเมือง

ให้เข้าใจนะ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจก็ให้เข้าใจใหม่นะ เราเอาตัวเอาตนนำชีวิต อันนี้คือทุจริตนะ เค้าแต่งตั้งให้เป็นทหารก็ไม่เสียสละ แต่งตั้งให้เป็นตำรวจ ก็ไม่เสียสละ แต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาอัยการก็ไม่เสียสละ แต่งตั้งให้เป็นหมอพยาบาล ก็ไม่เสียสละ

ตำแหน่งแต่งตั้งเป็นตำแหน่งที่ทรงเกียรตินะ เป็นตำแหน่งที่ทุกคนมีความสุข ในการเสียสละ ถ้าเราไม่เสียสละ ทำงานไปสักแต่ว่า ไม่มีปิติไม่มีความสุข ไม่มีเอกัคคตาในการทำงานในการเสียสละ อันนี้ไม่ถูกต้องนะ มันคือการทำหน้าที่ของเราไม่สมบูรณ์ทั้งอรรถะทั้งพยัญชนะนะ นี่คือการทุจริตนะ เอาตัวตนเป็นที่ตั้ง ไม่ว่าใครเป็นใคร ไม่มีใครยกเว้น คือการทุจริต

การบริหารประเทศมันจะพังทลายเหมือนตึก สตง.นะ

การบริหารตัวเองมันก็จะพังทลายเหมือนตึก สตง.นะ

เราทั้งหลายนะไม่ต้องไปฟังปาอาศัยใครหรอก เพราะว่าความรู้ความเข้าใจ เรามาฟังพระบรรยายอย่างนี้แหละ เราต้องรู้เข้าใจ เราจะได้เอาความดีนำชีวิต เอาปัญญานำชีวิต เราจะได้เอาความหลงนำชีวิต เราจะได้เอาไสยศาสตร์นำชีวิต

ความรู้ความเข้าใจเป็นสิ่งที่สำคัญ การที่เราไปเรียนหนังสือสำคัญอยู่ที่ความรู้ ความเข้าใจ การพัฒนาวิทยาศาสตร์สำคัญอยู่ที่ความรู้ความเข้าใจ การฟังการบรรยาย การฟังธรรมสำคัญอยู่ที่ความรู้ความเข้าใจ การฟังธรรมถึงให้ตั้งใจฟังให้สงบให้หนึ่ง ประทับใจในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าก็ให้สงบอย่าไปคุยกัน ใครใช้โทรศัพท์อะไรก็ต้องปิดไว้ก่อน ใครมีลูกมีหลานที่ควบคุมไม่ได้ก็ให้พากันออกไปข้างนอก เพราะมันรบกวนคนอื่น ให้ตั้งอกตั้งใจฟัง อย่าไปนั่งหลับอย่าไปนั่งโง่งนง่วง

ความสงบก็ต้องมี ปัญญาก็ต้องมี อย่ามีโรคความหลง อย่ามีโลกส่วนตัว

การที่นั่งโง่งนง่วงมันเป็นโลกแห่งตัวแห่งตน เป็นโลกแห่งความหลงนะ มันไม่เอาธรรม ไม่เอาปัจจุบันธรรม มันไม่ตั้งใจฟังนะ มันเอาแต่ตัวแต่ตน มันจะเอาแต่ความสงบ เอาแต่ความหลับในนะ

ใจกับปัญญากับความสงบมันต้องไปพร้อม ๆ กันว่าปัจจุบันนี้เรากำลังทำอะไรอยู่ เพื่อให้เป็นธรรมเป็นปัจจุบันธรรม ปัจจุบันเรากำลังฟังธรรมอยู่ เราก็มักมีปิติมีความสุข ในการฟังธรรม ใจมันไม่สงบก็ช่างหัวมันให้กายมันสงบ ให้กายมันนิ่ง ให้กายมันตรง อย่าไปโยกไปโยกมาเล่นจิ้งหะ อย่าอ่อนนุ่มถ่อมตนต่อความหลง ต้องเข้มแข็ง อย่าไปเล่นจิ้งหะ

ให้มองดูพระพุทธรูปมานั่งตัวตรงตลอดไม่โง่งว่งนะ เป็นความพอดี เป็นความเพียงพอ พระพุทธรูปมาเป็นรูปแบบตัวอย่างนั่งตัวตรงดำรงสติมั่น ให้ปัญญากับความสงบอยู่พร้อม ๆ กัน

อย่าไปทึงตัวผู้รู้ ทึงตัวผู้รู้เดี๋ยวมันจะสัปหงกนะ อย่าไปอ่อนนุ่มถ่อมตน กับความหลงนะ ต้องเอาความรู้ความเข้าใจ หัวใจเรามันจะสว่างไสวเหมือนพระจันทร์ วันเพ็ญ

เราคิดดูดี ๆ สิ พระพุทธเจ้าประสูติก็วันเพ็ญ ตรัสรู้ก็วันเพ็ญ แสดงธรรมจักร กัปวัตนสูตรครั้งแรกก็วันเพ็ญ บอกว่าสามเดือนข้างหน้าตาคจะเสด็จดับขันธ สูंपรินิพพานก็วันเพ็ญ วันเสด็จดับขันธสูंपรินิพพานก็วันเพ็ญ วันเพ็ญก็หมายถึง ความเต็มความพอเพียงความพอดีนะ

ถ้ามานั่งโง่งงงว่งงว่งนี้จะแสดงว่ามันไม่เต็มนะ เรียกร้อยหนึ่งนี่คือไม่เต็มร้อยหรือว่า ไม่เต็มบาท เอาตัวตนเป็นที่ตั้งนั่งโยกไปโยกมาเค้าเรียกว่าไม่เต็มร้อยนะ ถ้าเต็มร้อยมันจะโง่งงงว่งได้อย่างไร

เราต้องรู้เข้าใจ เราจะได้เอาหลักการอุดมการณ์ไปประพฤติปฏิบัติ ในชีวิตประจำวัน ทำอะไรก็ให้เข้าสู่ความเพียงพอความพอดี เหมือนพวกแพทย์นะ แพทย์ที่ฉลาดจะผ่าตัดสมอง มันละเอียดอ่อนนะ สมองนะศูนย์รวมเส้นประสาทที่ควบคุมร่างกาย แพทย์จะผ่าตัดก็ต้องมีปัญญาเรื่องสรีระ เรื่องประสาท เรื่องเส้นประสาทนะ เพราะต้องมีความสงบถึงจะผ่าตัดปลอดภัยได้

ความสงบกับปัญญานี้มันถึงเป็นความพอดี เป็นความพอเพียงเพียงพอ ความสงบกับปัญญานี้มันต้องคู่กันไป

แพทย์จะผ่าตัดหัวใจผ่าตัดใหญ่ก็เช่นเดียวกัน ก็ต้องรู้ต้องมีปัญญาต้องมีความสงบ มันถึงจะผ่าตัดหัวใจได้ เพราะหัวใจเป็นศูนย์รวมส่งเลือดไปทั่วสรีระร่างกาย

ให้รู้เข้าใจเราทั้งหลายจะได้มีความสงบมีปัญญา มีปัญญามีความสงบ เราทั้งหลายจะได้เข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ เข้าถึงความพอดี เราจะได้อยู่กับศีลที่มีความสุข อยู่กับสมาธิที่มีความสุข อยู่กับปัญญาที่มีความสุข

เราต้องอยู่กับความไม่ปรุงแต่งให้มีความสุขนะ อยู่กับศีลให้มีความสุข อยู่กับสมาธิให้มีความสุข อยู่กับปัญญาให้มีความสุข เพื่ออบรมบ่มอินทรีย์ให้ติดต่อกันต่อเนื่องกันเป็นสติปัญญา สติคือความสงบต้องเป็นพื้นฐาน สัมปชัญญะตัวปัญญาต้องเป็นพื้นฐาน มันจะเป็นกรรมฐาน เราต้องรู้เข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ

การเจริญสติปัญญาทั้ง ๔ ถึงเป็นหลักการเป็นอุดมการณ์อุดมธรรม

เราอยู่ที่บ้านอยู่ที่ทำงานต้องมีสติมีความสุขมีความสงบแล้วก็มีปัญญาเป็นพื้นฐาน เพื่อควบคุมคอนโทรลให้เราอยู่กับธรรมอยู่กับปัจจุบันธรรม เพื่ออบรมบ่มอินทรีย์ของพวกเรานะ เราต้องรู้หลักการอุดมการณ์ในข้อวัตรข้อปฏิบัติของเรา

เพราะความเป็นพระอยู่ที่เรามีความเห็นถูกต้อง เข้าใจถูกต้อง ปฏิบัติถูกต้อง มันต้องมีความสงบเป็นพื้นฐาน มีปัญญาเป็นพื้นฐาน ไม่ใช่มีความฟุ้งซ่านเป็นพื้นฐาน มีความหลงเป็นพื้นฐานนะ เราทั้งหลายจะได้อยู่เหนือตัวเหนือตน หรือว่าเหนือเหตุเหนือผล

ทางวิทยาศาสตร์คือเหตุผลนะ พัฒนาเรื่องใจมาอีกคือเหนือเหตุเหนือผล

ถ้าไม่มีเหตุไม่มีผลมันก็มีความปรุงแต่ง ความปรุงแต่งนั่นคือเหตุคือผลนะ เป็นความดีที่ไม่ใช่ปัญญาบริสุทธิ์คุณนะ เป็นความดีที่เป็นตัวตนนะ

หม่อมวลงมนุษย์ทั้งหลายถึงมีปัญญาบริสุทธิ์คุณ ไม่ใช่เป็นปัญญาที่เป็นตัวเป็นตน ปัญญาที่เป็นวิทยาศาสตร์ที่เป็นตัวเป็นตนนะ มันใช้ไม่ได้นะ

เราทั้งหลายนะ วันเสาร์วันอาทิตย์นี้ก็พากันฝึกเจริญสติสัมปชัญญะ

เราทั้งหลายฝึกอยู่ที่บ้านของเราก็ได้ มาวัดมาฝึกที่วัดก็ได้ ต้องเอาหลักการ อุดมการณ์อุดมธรรม

เราทั้งหลายต้องมาเน้นที่เรานี้แหละ อย่าไปหลงแสงสีอะไรต่าง ๆ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างมันไม่จบ พุดถึงรูปมันก็ไม่จบ เสียงก็ไม่จบ กลิ่นก็ไม่จบ รสก็ไม่จบ โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์อะไรก็ไม่จบ ลากยศสรรเสริญมันไม่จบนะ เพราะตัวตนคือไม่จบ ไม่จบกับไม่สงบก็อันเดียวกัน มันเป็นทุกข์ ตัวตนมันเป็นทุกข์ ตัวตนมันซึมเศร้า ตัวตนมันเป็นโรคซึมเศร้า ตัวตนมันเหวี่ยงไปเหวี่ยงมา ตัวตนมันเป็นไปโพล่านะ

เราต้องรู้เข้าใจ เราเป็นมนุษย์สมัยใหม่ เราต้องเข้าใจ พัฒนาใจพัฒนาวิทยาศาสตร์ เพื่อรองรับวิทยาศาสตร์ ใจของเราต้องไปพร้อมกับวิทยาศาสตร์นะ

ที่เค้าว่ามนุษย์นี้จะอายุสั้นลง จริงนะ มนุษย์เราถ้าเอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันก็อายุสั้นนะ อะไรเป็นมนุษย์ละ การประพฤติการปฏิบัติเป็นมนุษย์นะ เอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันไม่มีศีลไม่มีสมาธิไม่มีปัญญา มันอายุสั้นนะ มนุษย์นี้ก็มีหลักการของมนุษย์นะ

ท่านพุทธทาสภิกขุเป็นพระทั้งนักวิทยาศาสตร์เป็นพระทั้งทางจิตใจ ท่านได้พูดจากใจจากความถูกต้องจากพระนิพพานว่า เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจเรื่องอริยสัจสี่นะ เราทั้งหลายจะไม่ได้ไปตามผัสสะไปตามสิ่งแวดล้อม เอาธรรมนำชีวิตเอาธรรมบุญนำชีวิต พัฒนาใจพัฒนาวัตถุไปพร้อม ๆ กัน เราถึงจะเข้าถึงความเป็นมนุษย์นะ

เป็นมนุษย์ เป็นได้ เพราะใจสูง เหมือนหนึ่งยุง มีดี ที่แววชน
 ถ้าใจต่ำ เป็นได้ แต่เพียงคน ย่อมเสียที ที่ตน ได้เกิดมา
 ใจสะอาด ใจสว่าง ใจสงบ ถ้ามีครบ ควรเรียก มนุสสา
 เพราะทำถูก พุทถูก ทุกเวลา เปรมปรีดา คั่นวัน สุขสันต์จริง
 ใจสกปรก มีดมัว และร้อนร้าว ใครมีเข้า ควรเรียก ว่าผีสิง
 เพราะพุดผิด ทำผิด จิตประวิง แต่ในสิ่ง นำตัว กลัวอบาย
 คิดดูเถิด ถ้าใคร ไม่อยากตก จงรีบยก ใจตน รีบชวนขวย
 ให้ใจสูง เสียได้ ก่อนตัวตาย ก็สมหมาย ที่เกิดมา อย่าเชื่อน เอย ๆ

มนุษย์เรานั้นก็มีวิชาแห่งความเป็นมนุษย์นะ เรายกเลิกตัวตนเอาธรรมนำชีวิต
 มันเป็นการต่อวิชาแห่งความเป็นมนุษย์นะ

เราเกิดมาเราก็ต้องมีวิชาแห่งความเป็นมนุษย์

มนุษย์นี้คือผู้ที่ยกเลิกธาตุยกเลิกขันธ์ยกเลิกอายตนะที่มันเป็นตัวเป็นตน

มนุษย์นี้ต้องมีปิติ มีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติ การปฏิบัติ
 เอาธรรมนำชีวิต นี่คือความเป็นมนุษย์คือการต่อวิชาแห่งการเป็นมนุษย์นะ

เราไม่รู้ไม่เข้าใจเราอยู่ประเทศไทยเราก็ต้องมีสำมะโนครัวเพื่อเป็นประชากร
 ของประเทศไทย ใหญ่ขึ้นมาหน่อยก็มีบัตรประชาชน เพื่อเป็นประชากรของเมืองไทย
 เพื่อเข้าสู่ระบบความเป็นมนุษย์ ต้องเข้าใจความหมายนะ

เราจะไปต่างประเทศก็ต้องทำพาสปอร์ตทำวีซ่านะ ประเทศอื่นมาประเทศไทย
 ก็ต้องทำวีซ่า วีซ่าเพื่อประกันเป็นหลักฐานลายเซ็นที่ว่าที่เค้ามาในเมืองไทย
 มาอยู่เมืองไทยจะเอาธรรมนำชีวิต ไม่เอาตัวตนนำชีวิต เพื่อธรรมบุญ

เพราะไม่สวมหมวกกันน็อค มีกรรมบุญแล้วไม่ปฏิบัติมันก็ตาย มันก็พังทลายเหมือนตึก สดง.นี้แหละ

อย่างโครงการเรื่องยาเสพติด ดำเนินการมาเกือบจะถึงร้อยปีแล้ว เดียวนี้ก็ยังมากขึ้นกว่าเก่า เพราะเราไม่เห็นความสำคัญในธรรมในกรรมบุญ

เราทั้งหลายต้องพากันเข้าใจว่า ถ้าเราเอาความหลงนำชีวิตนี้มันไปไม่ได้ มันต้องพังทลายแน่นอนเหมือนตึก สดง.นี้นะ

เราเห็นนะตึก สดง.มันพังเพราะไม่รู้ไม่เข้าใจเอาความไม่ถูกต้องนำชีวิต ชีวิตนี้มันพังทลายเหมือนตึก สดง.นะ

ขออนุโมทนากับท่านทั้งหลายนะ ท่านทั้งหลายเป็นคนดีคนมีปัญญา เป็นคนมีปัญญาเป็นคนดี ความดีต้องเป็นความถูกต้องที่ประกอบด้วยปัญญา เป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรง ปฏิบัติสมควร เข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ เป็นเนืองนาบุญของเราเอง เป็นเนืองนาบุญของโลก ไม่มีใครยิ่งกว่า ขออนุโมทนานะ

การบรรยายพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่บริสุทธิ์คุณทั้งกายวาจาภิรียมารยาทอาชีพอัจฉริยะในวันนี้ก็เห็นสมควรแก่เวลา
